

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/37/2025
Identifikačné číslo spisu: 5118010996
Dátum vydania rozhodnutia: 26.11.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Štift
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:5118010996.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Štifta a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného Ing. I. Š. pre prečin nezaplattenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. novembra 2025 v Bratislave dovolanie obvineného podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Michala Kováča proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 28. septembra 2023, č. k. 3To/20/2023-643, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. I. Š. sa odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina (ďalej aj „okresný súd“) rozsudkom z 22. septembra 2022, sp. zn. 36T/89/2018, uznal obvineného Ing. I. Š. vinným v bode 1 z prečinu nezaplattenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona (ďalej „Tr. zák.“), v bode 2 zo zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. a v bode 3 z prečinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že:

1/ ako štatutárny zástupca vystupujúci za spoločnosť G. Ž., s.r.o., so sídlom Y. X, XXX XX Ž.V., IČO: XX XXX XXX, v období od 03/2014 do 05/2015 nezaplatil poistné na sociálne poistenie G. C.B., pobočka Ž. vo výške 5.183,59 Eur a nezaplatil poistné do D.J. F. C. za zamestnávateľa v období od 04/2014 do 06/2015 vo výške 1.338,73 Eur, napriek tomu, že mal dostatok financií na úhradu uvedeného poistného s výnimkou mesiaca máj 2015, čím zaviniť dlh na poistnom vo výške 5.183,59 Eur, ktoré neodviedol v prospech G. C. a na poistnom vo výške 1.338,73 Eur, ktoré neodviedol v prospech D. F. C.,

2/ ako štatutárny zástupca vystupujúci za spoločnosť G. Ž., s.r.o., so sídlom Y. X, XXX XX Ž.V., IČO: XX XXX XXX, v období od 30. apríla 2014 do 30. júna 2015 riadne odovzdal G. C., pobočka Ž., mesačné výkazy poistného, avšak splatné poistné zrazené zo mzdy zamestnancov v celkovej výške 2.078,06 Eur za uvedené obdobie zadržal a nedoviedol a v období od 30. apríla 2014 do 30. júna 2015 zákonné poistenie do D. F. C. za zamestnancov vo výške 599,47 Eur zadržal a neodviedol, napriek tomu, že mal dostatok financií na úhradu uvedeného poistného, čím zaviniť dlh na poistnom vo výške 2.078,06 Eur, ktoré neodviedol v prospech G. C. a na poistnom vo výške 599,47 Eur, ktoré neodviedol

v prospech D. F. C.,

3/ ako štatutárny zástupca vystupujúci za spoločnosť G. Ž., s.r.o., so sídlom Y. X, XXX XX Ž.V., IČO: XX XXX XXX, neuhradil daňový nedoplatok na dani zo závislej činnosti vo výške 2.497,73 Eur za zdaňovacie obdobie roka 2014, a to aj napriek tomu, že spoločnosť G. Ž., s.r.o. mala dostatok financií na úhradu časti uvedeného nedoplatku na dani zo závislej činnosti vo výške 733,- Eur, čím zavinil dlh vo výške 733,- Eur štátnemu rozpočtu SR v zastúpení S. úradom Ž..

Za to mu okresný súd uložil podľa § 277 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 39 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dva roky, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienične odložil na skúšobnú dobu dva roky a podľa § 61 ods. 2, ods. 6 Tr. zák. a § 39 ods. 1 Tr. zák. trest zákazu činnosti vykonávať funkciu člena štatutárneho orgánu, dozorného orgánu, alebo prokuristu obchodnej spoločnosti alebo družstva vo výmere dva roky.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) uznesením z 28. septembra 2023, č. k. 3To/20/2023-643, podľa § 319 Trestného poriadku (ďalej „Tr. por.“) zamietol ako nedôvodné.

Pre úplnosť treba uviesť, že rozsudkom Okresného súdu Žilina zo 14. februára 2025, sp. zn. 36T/89/2018, právoplatným 14. februára 2025, bolo rozhodnuté, že podľa § 405b ods. 1 druhá veta Tr. por., § 405a ods. 1, ods. 2 Tr. por., § 405d ods. 2 Tr. por. s použitím § 84 Tr. zák. pri nedotknutom výroku o vine z rozsudku Okresného súdu Žilina z 22. septembra 2022, č. k. 36T/89/2018-592, právoplatný 28. septembra 2023, v dôsledku zániku trestnosti činu, zrušuje len vo výroku o treste rozsudok Okresného súdu Žilina z 22. septembra 2022, č. k. 36T/89/2018-592 a súčasne obvinenému Ing. I. Š. ukladá podľa § 277 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 39 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j) Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dva roky, výkon ktorého podľa § 49 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienične odložil na skúšobnú dobu dva roky a podľa § 61 ods. 2, ods. 6 Tr. zák. a § 39 ods. 1 Tr. zák. trest zákazu činnosti vykonávať funkciu člena štatutárneho orgánu, dozorného orgánu, alebo prokuristu obchodnej spoločnosti alebo družstva vo výmere dva roky.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 28. septembra 2023, č. k. 3To/20/2023-643, podal obvinený prostredníctvom obhajcu JUDr. Michala Kováča dovolanie podaním zo 16. januára 2024 (č. l. 664 - 692), v ktorom navrhol, aby dovolací súd rozsudkom v súlade s § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v neprospech obvineného a súčasne, aby v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie, ako aj prvostupňový rozsudok a aby vec vrátil vec prvostupňovému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., pričom v zásade namietal, že vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že na jeho strane neexistovalo pri žalovaných skutkoch zavinenie ani len vo forme nepriameho úmyslu. Poukázal na výsluch Ing. I., podľa ktorého sa potvrdili jeho tvrdenia, ktoré konzistentne uvádzal od začiatku trestného stíhania, v zmysle ktorých označil ako jedinú osobu, ktorá vykonávala ekonomickú, účtovnú a daňovú, ako aj mzdovú agendu spoločnosti Ing. G., pričom sám obvinený sa na tejto agende nikdy nepodieľal. Súčasne pripomenul, že aj v období, keď bol jediným konateľom, t. j. od vzniku spoločnosti 28. novembra 2006 do 6. mája 2013 a potom od 13. decembra 2014 až do októbra 2015, všetky záležitosti týkajúce sa administratívnych úkonov spoločnosti, miezd, daní a odvodov zabezpečoval práve Ing. G., čo vyplynulo z výpovede svedkyne I., ktorá uviedla, že danú spoločnosť G., spoločnosť Z. účtovala od roku 2006 s tým, že zmluvu o vedení účtovníctva uzavrela s Ing. G., ktorý nebol v tom čase konateľom spoločnosti. Z jej výpovede zároveň vyplynulo, že za celé obdobie od roku 2006 do druhej polovice roku 2015, tzn. už po období, ktoré je predmetom obžaloby, bola v kontakte len s Ing. G., ktorý predkladal príslušné podklady za účelom prípravy jednak mesačných výkazov daní a odvodov, ako aj za účelom ročných zúčtovaní daní a prípravy daňových priznaní. Táto svedkyňa rovnako uviedla, že všetky platby na základe účtovníkmi spracovaných výstupov, teda mesačných výkazov a daňových priznaní za spoločnosť G. vykonával Ing. G., a taktiež potvrdila aj skutočnosť, v rámci ktorej sa obvinený na tejto činnosti žiadnym

spôsobom nepodielal. Svoju argumentáciu podporil aj poukazom na listinné dôkazy, konkrétne na doručky vo vzťahu k jednotlivým rozhodnutiam G. C., ktorými bolo spoločnosti G. predpísané poistné, ktoré za spoločnosť preberal konateľ Ing. G. pričom zdôraznil, že osoba Ing. G. preberala rozhodnutia Sociálnej poisťovne aj v období, keď už formálne konateľom nebol, t. j. po 13. decembri 2014. V spise sú doručky, kedy Ing. G. s dodatkom konateľ prevzal a podpísal doručky ohľadom rozhodnutí, pričom tak urobil 17. decembra 2014 a v mesiaci január, február 2015. Tieto skutočnosti preukazujú tvrdenie obvineného, že ekonomickú agendu spoločnosti nikdy nevedol nakoľko túto činnosť zabezpečovala iná osoba. O prípadných problémoch o neodvázaní povinných platieb nebol nikdy informovaný ani zo strany Ing. G., ani zo strany účtovnej firmy Z., dokonca ani od príslušných štátnych inštitúcií vystupujúcich v tomto konaní - S. úradu, G. C. a D.. Vzhľadom na uvedené obvinený mal zato, že ak by mu aj bolo možné pričítať žalované skutky spočívajúce v omisívnom konaní, t. j. v nezaplatení, neodvedení, tak tieto mohli byť pokryté z jeho strany nanajvyšš nevedomou neobanlivosťou. V rámci svojej dovolacej argumentácie obvinený považoval za potrebné vyjadriť sa aj k osobe a výpovedi samotného Ing. G., keďže prečítanie jeho výpovede z prípravného konania z 23. augusta 2017 bolo súdom odmietnuté vykonať ako dôkaz na hlavnom pojednávaní. V tejto výpovedi Ing. G. potvrdil tvrdenia obvineného, že problémy v spoločnosti nastali v dôsledku nevyplatenia sumy 20 000 eur zo zákazky v H. Taktiež z predmetnej výpovede vyplynulo, že v žalovanom období spoločnosť nemala dostatok finančných prostriedkov na úhradu povinných platieb, aj keď teda formálne podľa znaleckého posudku Ing. Januru bol deklarovaný opak. Tento znalecký posudok vychádzal z toho, že v jednotlivých relevantných obdobiach sa nachádzali hotové peniaze v pokladni spoločnosti, ktorými bolo možné uhradiť predmetné platby. Opak bol však pravdou, čo Ing. G. vysvetlil pred orgánmi činnými v trestnom konaní tak, že on robil dotácie konateľovi do pokladne, avšak nie skutočnými, reálnymi peniazmi, ale len účtovne. Taktiež z tejto výpovede vyplynulo, že on bol tou osobou, ktorá zabezpečovala vo vzťahu k účtovnej firme ekonomickú, mzdovú a daňovú agendu. S poukazom na uvedené obvinený opätovne zdôraznil, že obžaloba je vo vzťahu k nemu nedôvodná v celom rozsahu, nakoľko chýba naplnenie subjektívnej stránky, ktorá je potrebná na jeho trestnoprávny postih. Ďalej vo vzťahu ku skutkom, ktoré sú právne kvalifikované ako neodvedenie dane a poistného podľa § 277 Tr. zák., nebolo preukázané ani naplnenie fakultatívneho znaku subjektívnej stránky trestného činu, a teda nebola preukázaná pohnútka, ktorej dokázanie je tiež podstatné pre posudzovanie viny či neviny páchatela. Obvinený v žiadnom prípade nekonal v úmysle zadovážiť sebe alebo inému majetkový prospech (za predpokladu, že by sa mu vôbec dali pričítať žalované skutky). Okresný súd bez akéhokoľvek dokazovania v tomto smere uzavrel, že motívom obvineného bolo zadovážiť sebe neoprávnený prospech za účelom pokrytia iných podnikateľských finančných povinností. Uvedené konštatovanie sa javí len ako formálne, nesúvisiace so skutkovým stavom danej veci, pretože obvinený nemal ani len prístup k bankovému účtu spoločnosti a nikdy za ňu žiadne úhrady či platby nevykonával, okrem ním vysvetlených platieb v hotovosti získanej z bankomatu pre stavbu v H. Bol to práve obvinený, ktorý bol poškodený konaním Ing. G., keďže mu bola vyplatená mzda len v mesiacoch marec a apríl 2014, a za ďalšie obdobie mu mzda vyplatená nebola. Ing. G. mu dal jednostrannú výpoveď z pracovného pomeru, ktorú síce následne zrušil, avšak došlo aj k poklesu jeho mzdy z pôvodne dojednaných 1.500,- € na 500,- €, ktoré nevyplatil. V ďalšej časti dovolania zdôraznil, že je daný dôvod na jeho oslobodenie spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Tr. por., nakoľko žalované skutky nie sú vo vzťahu k nemu trestným činom. V rámci svojej dovolacej argumentácie dal do pozornosti, že vo vzťahu ku konkrétnym odvolacím námietkam smerujúcim k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci okresným súdom ohľadne zavinenia obvineného, odvolací súd neuviedol v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žiadne svoje úvahy či právne posúdenie a len vo všeobecnosti odkázal na správne odôvodnenie prvostupňového rozsudku a odvolací súd sa nevyjadril konkrétne k žiadnej odvolacej námietke.

Pre úplnosť treba uviesť, že podaním doručeným okresnému súdu 25. októbra 2024 (č. l. 715 - 722) oznámil JUDr. Michal Kováč odstúpenie od zmluvy o poskytovaní právnych služieb a vypovedanie plnej moci zo 16. januára 2024 k právnemu zastupovaniu obvineného Ing. I. Š.. Opatrením Okresného súdu Žilina z 10. apríla 2025, sp. zn. 36T/89/2018 (č. l. 738 - 740), bol obvinenému pre účely dovolacieho konania ustanovený obhajca JUDr. Miroslav Miert, ktorý bol podaním z 24. júna 2025 vyzvaný okresným súdom, aby oznámil, či sa stotožňuje s obsahom podaného dovolania, resp. ho chce doplniť (č. l. 742), pričom na výzvu okresného súdu reagoval tento obhajca podaním doručeným okresnému

súdu 2. júla 2025 (č. I. 743 - 746), v ktorom uviedol, že sa stotožňuje s obsahom podaného dovolania, ktoré podal obvinený prostredníctvom v tom čase zvoleného obhajcu 16. januára 2024 a toto dovolanie nechce doplniť.

K podanému dovolaniu sa vyjadrila Okresná prokuratúra Žilina podaním z 15. februára 2024 (č. I. 703 - 704), ktorá uviedla, že nie je opodstatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., pričom poukázala na vykonané dôkazy v konaní, ktoré podľa vyjadrovateľa bez akýchkoľvek vážnejších pochybností preukazujú spáchanie žalovanej trestnej činnosti.

Spisový materiál bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní 10. júla 2025, pričom prvýkrát 27. mája 2024 predložený spisový materiál na rozhodnutie o dovolaní obvineného bol na základe žiadosti okresného súdu z 5. septembra 2024 dovolacím súdom prísom predsedu senátu z 11. septembra 2024, sp. zn. 5 Tdo 38/2024, vrátený z dôvodu rozhodovania podľa § 405a a § 405b Tr. por. Senát 5T, ktorému vec napadla na rozhodnutie v čase prvého pridelenia veci, ktoré je rozhodujúce pre jeho zloženie (s poukazom na čl. XV ods. 4 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2025 v znení účinnom v čase pridelenia veci, podľa ktorého trestnú vec opätovne predloženú po tom, ako bola vybavená „inak“, vybaví senát v pôvodnom zložení, t. j. v zložení v čase prvého pridelenia veci), rozhodoval v zložení JUDr. Juraj Kliment, JUDr. Peter Štíft a JUDr. Marián Mačura.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.) a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.). Zároveň, ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy

bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) ako i ukladania trestu podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Pod uvedený dovolací dôvod obvinený včlenil dovolaciu argumentáciu, v rámci ktorej namietal nesprávne právne posúdenie v otázke naplnenia subjektívnej stránky žalovaných trestných činov, pričom zdôraznil, že pri žalovaných skutkoch neexistovalo zavinenie, čo i len vo forme nepriameho úmyslu, resp. nebola preukázaná pohnútko a že reálne peniaze neboli v pokladni spoločnosti a že reálne nevykonával funkciu konateľ a pod.

Pokiaľ ide o námietky obvineného týkajúce sa neexistencie úmyslu a teda nenaplnenia obligatórnych znakov skutkovej podstaty žalovaného trestného činu a tým nesprávne zisteného skutkového stavu veci, najvyšší súd pripomína, že ide o otázky skutkové, ktoré nie je v dovolacom konaní oprávnený podrobiť svojej prieskumnej právomoci. V súvislosti s uvedeným poukazuje najvyšší súd aj na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť, a síce stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 39/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 3/2011: Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom, a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť.

V argumentačnej zhode s vyššie citovaným stanoviskom trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, dôvodí v tejto veci rozhodujúci senát najvyššieho súdu, že uvedené závery možno prijať i o ostatných zložkách skutkovej podstaty trestného činu, keďže všetky (ako určitá imateriálna normatívna kategória) sú len kvalifikačnou reflexiou skutkového deja v normatívnom jazyku, a preto nie je možné v dovolacom konaní skúmať, pod zásterkou namietania nesprávne kvalifikovanej subjektívnej/objektívnej stránky trestného činu, v konečnom dôsledku nesprávnosť súdmi nižších stupňov zisteného a ustáleného skutku.

Z uvedeného dôvodu námietky obvineného smerujúce proti nesprávnemu zisteniu skutkového stavu (či už v otázke zavinenia, alebo otázky, či spoločnosť G. Ž. s.r.o. disponovala reálnymi peniazmi v pokladnici, alebo išlo „len“ o účtovné operácie, či a v akej miere aj reálne vykonával obvinený funkciu konateľa), sa vymykajú dovolaciemu prieskumu spadajúceho pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keďže ide o dovolacie námietky skutkové.

Dovolací súd má za to, že skutky tak, ako boli ustálené súdmi v pôvodnom konaní zodpovedajú naplneniu všetkých znakov skutkových podstat trestných činov tak, ako ich právne posúdili vo veci konajúce súdy. Napokon uvedené obvinený v podstate ani nenapádal. Berúc do úvahy konštatované najvyšší súd vyhodnotil uvedené dovolacie námietky obvineného ako nedôvodné.

Najvyšší súd pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por. je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie správnosť ich subsumpcie (podradenia) pod konkrétne dôvody ustanovenia § 371 Tr. por. (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a síce pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach, vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné. Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Čo sa týka zmieňovaného dôvodu dovolania, možno dovolaciu argumentáciu obvineného podradiť pod uvedený dovolací dôvod v časti, v ktorej namieta odmietnutie prečítania výpovede Ing. G. v procesnom postavení obvineného z prípravného konania ako dôkazu na hlavnom pojednávaní v dôsledku využitia

práva nevyvolať podľa § 130 ods. 2 Tr. por. a v časti, kde namieta, že sa odvolací súd nevyjadril konkrétne k žiadnej odvolacej námietke obvineného.

Vo vzťahu k prvej dovolacej námietke obvineného je potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že svedok, ktorý bol skôr obvinený, resp. je obvinený z účasti na trestnom čine obvineného, vo veci ktorého vypovedá, má vždy právo odmietnuť výpoveď podľa § 130 ods. 2 Tr. por., a to aj vtedy, ak sa trestné stíhanie proti nemu vedie alebo viedlo samostatne. Právo svedka odoprieť výpoveď, ak by svojou výpoveďou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo osobám uvedeným v § 130 ods. 2 veta prvá Tr. por. je dôsledkom ústavnej ochrany a táto má prednosť pred dosiahnutím účelu trestného stíhania (§ 1 Tr. por.), a to aj vtedy, ak by v dôsledku jej uplatnenia dokazovanie v konkrétnej veci trpelo tzv. dôkaznou núdzou. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. marca 2011, sp. zn. 2 Tdo 4/2011). Okresný súd pritom v rozsudku na str. 10 dôsledne rozviedol dôvody, pre ktoré nebolo možné prečítať výpoveď Ing. G. vykonanú v procesnom postavení obvineného.

Berúc do úvahy uvedené je potrebné konštatovať, že najvyšší súd nezistil pochybenie v postupe okresného súdu, ktorý akceptoval svedkom Ing. N. G. uplatnené právo odoprieť vypovedať podľa § 130 ods. 2 Tr. por. na hlavnom pojednávaní konanom 24. júna 2021 (č. l. 430) bez ohľadu na to, že jeho trestné stíhanie bolo už v čase využitia tohto práva právoplatne zastavené, a to nehľadiac na dôvod, pre ktorý bolo zastavené.

Prekážka právoplatne skončenej veci podľa § 2 ods. 8 Tr. por. nepredstavuje dostatočnú procesnú ochranu pred nebezpečenstvom ďalšieho trestného stíhania svedka, keďže takáto výpoveď svedka môže byť dôvodom pre obnovu konania podľa § 393 a nasl. Tr. por. Z uvedeného dôvodu vyhodnotil najvyšší súd uvedenú dovoláciu argumentáciu ako nedôvodnú.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že odvolací súd sa nevyjadril konkrétne k žiadnej odvolacej námietke obvineného najvyšší súd, odhliadnuc od toho, že obvinený v podanom dovolaní neuviedol, ku ktorým podstatným odvolacím námietkam sa krajský súd nevyjadril, uvádza, že uvedená námietka nezodpovedá zisteniam plynúcim z odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý výslovne najmä na str. 10 až 11 reaguje na odvolacie námietky obvineného, pričom najvyšší súd bez potreby opakovanej repetície na uvedené odôvodnenie obvineného odkazuje.

Z uvedeného dôvodu vyhodnotil najvyšší súd aj predmetnú dovoláciu námietku obvineného ako nedôvodnú.

Navyše konštatovanému najvyšší súd poznamenáva, že pokiaľ sa krajský súd stotožní s právnymi závermi súdu prvého stupňa, nie je v rozpore so zákonom a s právom obvineného na spravodlivé súdne konanie, ak tieto závery prvostupňového súdu prevezme do odôvodnenia svojho rozhodnutia. Nad rámec uvedeného najvyšší súd pripomína, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v intenciách judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok EŠLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 - 60). Uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj druhostupňového súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Nemožno preto akceptovať argumentáciu obvineného v súvislosti s nedostatočným odôvodnením uznesenia krajského súdu, ktorý nie je povinný dávať explicitnú odpoveď na každú námietku odvolateľa, keďže odvolací súd je v rámci svojej revíznej kompetencie povinný preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Pokiaľ odvolací súd zistí, že odvolanie nie je dôvodné, a teda rozsudok súdu prvého stupňa je skutkovo a právne správny, odvolanie postupom podľa § 319 Tr. por. zamietne, čím vysloví, že prvostupňové rozhodnutie je správne, a preto odvolaciemu súdu nemožno vyčítať prevzatie a stotožnenie sa s právnou argumentáciou rozhodnutia súdu prvého stupňa.

K uvedenému najvyšší súd pre doplnenie uvádza, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, I. ÚS 218/2019).

Pokiaľ obvinený namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, najvyšší súd nezdiala jeho argumentačnú nespokojnosť, a naopak konštatuje, že krajský súd sa na stranách 7-12 jeho rozhodnutia podrobne venoval dôkaznému stavu a zrozumiteľne vysvetlil prečo dospel k takému rozhodnutiu, a dal obvinenému dostatočnú a presvedčivú odpoveď na všetky, pre rozhodnutie podstatné otázky. Podľa názoru najvyššieho súdu nielen obvinenému, ale aj nestrannému pozorovateľovi musí byť po oboznámení sa s odôvodnením rozhodnutia krajského súdu, bez akýchkoľvek pochybností zrejmé prečo nepovažoval obhajobu obvineného za akceptovateľnú. Preto podľa názoru najvyššieho súdu odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu možno ako celok považovať za zodpovedajúce všetkým kritériám nielen podľa § 168 Tr. por., ale aj čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., resp. iné dôvody podľa § 371 ods. 1 Tr. por. nie sú dané, a preto dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí uznesením postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.